РІК IV. Почта оплачена гуртом. ЛЬВІВ, 21. ВЕРЕСНЯ 1930. Porto zapłacone ryczałtem. Ч. 37.

ПРАВДА

ІЛЮСТРОВАНИЙ ЧАСОПИС

Виходить що тижня.
Адреса Редакції і Адм.:
„ПРАВДА"
Львів. вул. Кльоновича
ч. 8. II. пов.
Телефон 4-48.

ПЕРЕДПЛАТА
в краю: Річно 12 зол.
Піврічно 6 зол.
Чвертьрічно 3 зол.
Місячно 1 зол.
За кордоном: Річно 2 ам. дол. або їх рівновартість.
Поодин. число коштує 20 сот.

†

о. Анастазій Александер Калиш

Протоігумен Чина св. Василія В.

У львівськім монастирі ОО. Василіян упокоївся по короткій недузі дня 13. вересня о. Протоігумен А. Калиш, в 55 р. життя. Василіянський Чин поніс в сім році вже другу діймаючу страту. По бл. п. о. Пл. Філясі, першім протоігумені Чина, помер теперішний протоігумен о. Анастазій Калиш. Покійний уродився в Бараніх Перетоках, повіт Сокаль, дня 28. марта 1875 і в 16 році життя вступив до Чина ОО. Василіян. По новіціяті відбутім в Добромилі, відбув студії гуманістичні і реторику в Добромилі. Фільософію студіював у Лаврові. По фільософії вислано його на студії теольогічні на університет в Інсбруці. По скінченню наук був професором фільософії і теольогії в Чині СВВ. Був ігуменом в монастирях у Львові, Жовкві і Кристинополі, відтак вибрано його Протоігуменом Чина. Покійний відзначався великою талановитістю, і пильністю, при тім був щирим патріотом католицьким і великим приятелем укр. католицької преси.

В посліднім часі працював у комісії обрядовій над упорядкуванням Богослужень в нашім обряді, де як предсідник заняв дуже визначне становище. В неділю по вечірні відбулися у монастирі заупокійні богослуження. В Церкві св. Онуфрія відправив панахиду В. Преосвщ. Митрополит Андрей, в котрій взяли участь ігумени. Похорон відбувся у понеділок 15. вересня. Хоронили покійного Преосв. Йосафат, епископ перемиський і Преосв. Йоан, епископ - помічник львівський з численним почотом духовенства і при великій участи мірян. Покійного похоронено на личаківськім кладовищі. Над могилою виголосив зворушливе пращальне слово Преосв. Йоан, котрий підніс заслуги Покійного як голови Чина і заслуги Чина Василіян під Його проводом для добра нашої Церкви і народу. Вічна Йому Память!

МАНІФЕСТАЦІЙНИЙ ШТРАЙК У ВАРШАВІ

На знак протесту проти арештування послів заштрайкували у Варшаві робітники в кількох фабриках. У фабриці вагонів Лільпопа на 2.160 робітників працює лише 300. Взагалі ріжних робітників штрайкувало понад 15 тисяч.

Новий самоїздовий шлях в Італію

В Австрії взялися тепер будувати новий самоїздовий шлях, який злучить Італію зі середущою Европою, в першу чергу з Німеччиною. На це розсадили скелю Фернляйтену й так вможливили будову шляху через Ґросґльокнер.

На образку бачимо, як староста Зальцбурґа др. Рерль виголошує промову з нагоди довершеної праці при розсадженні Фернляйтену.

Посвячення фундаментів укр. шпиталю у Львові

В неділю 14 ц. м. відбулося о год. 12 урочисте посвячення фундаментів укр. шпиталю ім. митр. Шептицького, який будується при вул. Петра Скарги, коло Народ. Лічниці. Чину посвячення довершив Ексц. Митрополит в товаристві Преосв. еп. Бучка при співучасти кількох членів львів. капітули і хору питомців дяківської бурси. Вмуровано теж грамоту підписану найвизначнішими учасниками свята. На посвяченні, з якого пороблено фотографічні знимки, численно явилися представники Укр. Лікар. Товариства, члени комітету будови Укр. Шпиталю і багато львівських українських громадян.

Новий декрет президента про охорону свободи виборів

На днях має появитися новий декрет президента республики, який скасує дотеперішний закон з 12. лютого 1930, що торкався охорони свободи виборів перед надужиттям влади держ. урядників. Новий декрет змінює постанови згаданого закону в тім напрямі, що кари за виборчі надуживання будуть стосувати не лиш до урядників, але і до всіх інших горожан, так само до тих, що безправно впливають на вислід голосування, як також до до тих, що голосують, а не мають на це права. Декрет буде важний з днем оголошення.

—o—

Маніфестаційні віча Центроліву

В Варшаві, Торуні, Вильні, Катовицях, Ченстохові, Радомі й у Львові.

В неділю 14. вересня Центролів скликав у Варшаві віче, на яке прибуло кілька тисяч селян і робітників. Один з промовців сказав, шо хоч йому тяжко було прийти на віче він все таки прийшов, щоб дати доказ, що він проти всякої диктатури навіть найвизначніших людей. Він є за справжньою республикою, де булаб свобода, право і рівність. Це страшне, аби заслужених горожан ловили немов злочинців. Після віча уформувався похід. На переді йшли жінки. Поліція заступила їм дорогу і почала похід розганяти. Кінна поліція заатакувала товпу. ПАТ повідомляє, що хтось з походу кинув між поліцію ручну гранату, яка вибухла і ранила кількох поліцаїв і цивільних. Опріч того із товпи мали стріляти з револьверів, внаслідок чого були знов ранені, а навіть двох убитих. Вкінці поліція похід розігнала.

Того самого дня відбулися віча Центроліву в інших містах, але з більш спокійним перебігом, крім Торуня, де юрба кидала в поліцію камінням і стріляла. До бійки прийшло також на вічу в Радомі й у Львові. У Львові побили політичні противники б. соціялістичного посла Гавзнера по голові і плечах. Загалом було в неділю в цілій Польщі: 2 вбиті, 74 ранені і около 2000 осіб арештованих.

Де можна скликувати передвиборчі збори

Тому, що розпочався передвиборчий час, слід навести текст закона з 5. серпня 1922 р. в справі свободи виборчих зборів. § 1. На всі збори, що їх скликують виборці, а радше кандидати на послів у виборчім часі т. є. від дня розписання виборів, аж по день виборів, не потрібно дозволу адміністраційної влади. § 2. Передвиборчі збори на дорогах і публичних площах мусить особа, що ті збори скликує, зголосити відповідній адміністраційній владі I інстанції (староству) або найблищому поліц. постерункови в реченці не пізніше, як на 24 години перед відкриттям зборів. § 3. Згадане в § 2. зголошення може бути на письмі або устне і мусить містити 1) імя і назвиско, того, що скликує, 2) заяву, що збори є передвиборчі, і 3) адресу того, що скликує. Влада виставляє негайно посвідку про зголошення зборів. §. 4. Згадане в §§. 2 і 3 зголошення і посвідки є вільні від стемплевої оплати. §. 5. Цей закон не вяже в нічому зборів у замкнених льокалях, при чому подвіря й огород, що творить органічно замкнену цілість, уважається також замкненим льокалем.

Це значить, що передвиборчі збори можна скликувати на подвірю, в саді або в хаті без жадного зголошення.

—o—

Кілько мають коштувати вибори

Мін. внутр. справ вислало воєводам обіжники, в яких усталено спосіб розходування сум призначених на вибори. Виборчі комісії можуть робити такі видатки: 1) на друки, 2) на оголошення 3) на коверти, 4) дієти і кошти подорожі урядників у звязку з виборами і голов окружн. виб. комісій або їх заступників, 5) на інсталяцію потрібних телефонів, 6) на міжмістові телеф. розмови і телеграми і 7) на збільшення видатків у воєвідських урядах і староствах за письменне приладдя. На поодинокі воєвідства призначено такі квоти: Білосток — 22 тис, Полісся — 20 тис., Новоґрудок — 17 тис.. Кельци —30 тис. Люблин — 23 тис., Львів — 45 тис., Станиславів — 30 тис., Тарнопіль 24 тис., Лодзь — 38 тис., Поморе — 20 тис., Варшава (без міста Варшави) - 30 тис., Познань — 40 тис., Вильно 19 тис, Волинь — 18 тис., Шлеськ — 12 тис. і місто Варшава 23 тис. зол. Загалом на вибори призначено 461 тис. зол.

Повітряна комунікація Китай - Німеччина

Недавно основано китайсько-німецьке повітреплавне товариство, яке має зорганізувати повітряну комунікацію Німеччина-Китай. Капітал товариства складається з 3 міліонів долярів і розділений на 3 тисячі акцій. Китайський уряд має викупити 2 тис. акцій, а решту т. з. 1.000 акцій має викупити німецька спілка „Люфтганза“, яка має достарчити все технічне уладження. В управі т-ва буде 6 Китайців і 3 Німців. Мають зорганізувати три повітреплавні лінії між Шанхаєм і Берліном. Перша піде через Нанкін-Тіянтзін-Пекін-Манджурію і Сибір, друга піде по тій самій дорозі але охопить ще й Монголію, а трета піде з Шанхаю через Нанкін-Сінкіянг Карсу і Сибір.

Пощо священики „мішаються“ до політики?

Таке питання ставлять нераз люди, таке питання могло і вам прийти до голови, коли читали в попереднім числі „Правди“ статтю сільського душпастиря п. н. „Готуймося до виборів!“ А вже напевно з таким запитом стрінеться не один із вас в часі теперішньої виборчої боротьби.

Ставлять таке питання звичайно ті, що вже мають на нього готову відповідь, ті, що не хотілиб, щоб священик займався також політичними справами. Є це звичайно явні вороги релігії і Церкви, але не завсіди. Часто і ті, що самі вірують, є також за тим, щоб священика відсунути від політичного життя. Вони кажуть: „Нехай священик пильнує престола“. То значить, нехай священик виконує тільки свою службу в церкві, править Богослужения, хоронить мертвих, хрестить і тільки.

На перший погляд воно здається слушне. Держава і Церква цеж окремі установи. Отже виглядає слушно, щоб державними, світськими справами завідували світські люди, а Божими, церковними справами, церковна влада. Алеж бо ті самі люди належать і до Церкви і до держави. І вже тому не може бути слушний такий різкий розділ між тими двома установами. А ось і чоловік складається з душі та тіла. Що іншого тіло, що іншого душа. А прецінь яка глибока звязь між душею і тілом. І що взагалі варте тіло без душі?

Так отже з того одного бачимо, як нерозумно і неслушно відмовляти духовенству, слугам Церкви права участи в політичнім життю.

Того горожанського права не відмовляється прецінь нікому іншому. Швець не мусить тільки „пильнувати копита“, а коваль ковала і т.д. Їм вільно брати участь також у громадянськім, у політичнім життю й оскільки мають до того спосібности, можуть вибитися на провідне місце в громадянстві. Чи тільки священик мавби бути позбавлений тих прав, що його мають інші стани?

Та це ще не все. Тут не йде тільки про права духовенства, тут іде, і то головно про його обовязки. Бо священик обовязаний також займатися світськими громадськими справами. Ті обовязки випливають з його звання душпастиря. Своє звання душпастиря сповняють священики на приказ Христа, котрий сказав своїм ученикам і апостолам: „Ідіть у світ і навчайте всі народи“. Христос Спаситель не казав, щоби священики не навчали, як поводитися в справах громадянських. Його наказ всеобіймаючий, широкий і загальний. А наказ Спасителя — закон для Церкви і слуг її. Католицька Церква по нинішний день сповняє той наказ свого Основателя. Душпастир іде в народ не тільки на те, щоби правити Богослуження. Він має стати духовним провід-

ником, що більше духовним батьком, **вітцем духовним** повірених йому душ. Так було все, хоч не все було однако. Часи зміняються і життя зміняється. І те життя має все інші вимоги. Незмінний тільки Бог і незмінні Його заповіти.

Як колись так само й тепер мають вагу слова Спасителя „Ідіть і навчайте“... Та тепер часи так змінилися, що названі слова мають особливше значіння.

Колись політику в державі вели нечисленні одиниці: цісарі, королі, визначні міністри. Нарід до політики не мішався. Тож у тих часах і душпастир, духовний отець тих людей, також міг „до політики не мішатися“. Нині не ті часи. Політикою займається буквально кождий громадянин. Політика стала доступна для широких мас. Життя, значить, змінилося, а в парі з тим змінилися, зросли й обовязки душпастирства. І душпастир, чи хоче чи не хоче, мусить займатися попри інші також і політичними справами. Бо політичне життя в державі це частина життя взагалі. Нинішне життя потребує обнови в християнськім дусі. А коли священик має по приказу Спасителя обновити в Христі ціле життя народу, то має його обновити в кождій ділянці. Отже має обновити те життя і в політичній ділянці. Має старатися, щоб представники народу вели політику в Христовім дусі. Чи то може значить, що священики хочуть забрати в свої руки політику? Ніколи в світі! Ви читали в попереднім числі згадувану вже статтю священика. Чи цей Отець домагався, щоб кандидатами на послів були виключно священики? Зовсім ні! Він тільки каже, щоб на заступників народу вибирати людей чесних, релігійних та характерних, людей, котрі працювалиби згідно з вимогами Катол. Церкви. Бо на що здасться праця душпастиря в школі, коли ліві посли перепруть у соймі скасовання науки релігії в школі. Нащо здадуться науки священика про моральне життя у християнській родині, коли ліві посли в цили розбиття родини допустять розводи і заведуть цивільні вінчання як у большевії? Таких прикладів можна подати більше, та нема місця.

Але один приклад, що живо стоїть нам і тепер перед очима, треба подати. Це бувша Росія, тепер большевицький СССР. Незєдинена т. зв. православна Церква була в Росії поневолена державою, була на службі держави. Царський „православний“ батюшка так само як царський чиновник і царський офіцир, був державний слуга (урядовець), якому не вільно було „мішатися в політику“. І що з того вийшло? Які наслідки? Наслідки страшні. Прийшов большевизм, прийшло царство сатани і „врата адови“ поконали православну Церкву. Незєдинені християни б. Росії не мали сил встояти. І нині там страшна руїна, якої ми не можемо собі й уявити добре. Не те бачимо на заході, де є Католицька Церква. Хоч там наступ ворожих Церкві сил почався богато раньше, хоч там той наступ був сильніший, а проте там нарід встояв у вірі. І до нині зорганізовані західні католики, згуртовані в організаціях, професійних катол. союзах і на кінець у католицьких політичних партіях побідно ставлять чоло всім „врагам і супостатам“. А сталося так тому, що виховательkою тих народів була Католицька Церква, котра твердо памятає і пильно виконує наказ Спасителя: „Ідіть у світ і навчайте!..“ Сталося те завдяки католицьким священикам.

Тож не питайте і не дивуйтеся, чому священики і в нас тепер „мішаються до політики“. Се вони повинні робити, се їх обовязок, давати приклад всім вірним людям, як голосувати і які доручення давати послам. Г.

—о—

РЕВОЛЮЦІЯ В ПЕРУ

В Перу, в південній Америці, вибухла революція, що покінчилася усуненням президента республики Лєгії.

На образку бачимо напад юрби на палату президента Перу в столиці держави Лімі. Двері палати розторощили автобусом, потім юрба вдерлася в середину. Сторожа привитала юрбу стрілами, від яких згинуло багато людей.

—о—

Як господарить „робітничо-селянська“ влада

Це, що в радянській державі крадежі хабарництво процвітають куди більше, як було за царату, загально відоме. Та оповіщені в останніх днях вислідки ревізії переведеної в управі всерадянських професійних союзів, у т. зв. централі „Профсоюзів“ перевищають усі викриті доси надужиття.

А треба знати, що вся управа цеї централі профсоюзів, це випробувані комуністи. Не було там безпартійних, тільки самі мужі довіря керманичів радянщини.

І ось, що діялося з фондами цеї великої організації, що обхоплювала всіх робітників великого промислу на Радянщині.

Управитель бюра Кирасев заплатив за віднову свойого мешкання з союзних фондів 2933 рублів, купив собі обстанову (меблі) за 1866 рублів, узяв додатково на відпустку 245 рублів, за лічення 266 руб.

Він роздавав також залізничі білєти своїм любовницям, які їхали на свіже повітря. А мав їх дуже багато. Справив також обстанову до мешкання одній своїй знайомій за 348 р. і набув для неї мешкання за 1000 рублів. Очевидно все це за гроші профсоюзу.

Інші керманичі союзів ішли за приміром шефа так, що за два роки видали поза бюджетом півтора міліона рублів.

Виявилося, що каса „профсоюзів“ загалом була отворена для приятелів. Черпали вони з неї довільно на подорожі по 1000, по 2000 карбованців.

Кожен новий урядник одержував дві до три тисячі рублів на обстанову мешкання, інші брали на пошукування мешкання 1800 до 8000 руб. Один із достойників союзів дістав 18000 рублів на купно віллі під містом для себе. Видаток цей у книгах записали „на направу печей у палаті праці“.

Рай, нема що казати, та тільки для тих, що панують над робітниками. А ти робітнику в „своїй робітницькій“ державі гинь із голоду. Радянські „оборонці“ пролєтаріяту окрадають робітників, кажуть їм тішитися в голоді й холоді „робітницьким раєм“, а самі поростають салом коштом робітників

ДЕМОНСТРАЦІЯ В ЛОДЗІ

На днях зібралася ґрупа демонстрантів перед старовством в Лодзі і вибила шиби в старостві. На місце демонстрації прибула поліція і демонстрантів розігнала.

—о—

Незвичайні хрестини в Канаді

В суботу 30. серпня відбулися в одній з українських греко-католицьких церков у Вінніпегу хрестини 16-літної української дівчини зі Злучених Держав. Вона кругла сирота. Виросла серед протестантів. Але памятала, що мати перед смертю говорила їй, що вона нехрещена і що вона належить до української греко-католицької Церкви. Прибувши до Вінніпегу вона зголосилася до одного з наших місцевих пароxів, котрий учив її правд віри. Було це гарне торжество з нагоди її хрестин.

Недавно відбулися у Вінніпегу хрестини 6 літньої дитини одної української греко-католицької родини з Саскачевану. Родичі працювали там довші літа при тартаку та далекій півночі й не мали нагоди довершити торжественно хрестин своєї дитини. Але зате на диво добре навчили її молитов і основних правд віри.

Поправа господарського положення у Шикагу

Магістрат міста Шикаго в Америці так „господарив", що довів місто майже до банкроцтва. В міських касах не було грошей на платні для поліції й урядників і грозило замкнення шкіл, бо не було навіть чим опалити шкільні салі. Але по кількох місяцях положення зовсім змінилося. І тепер у касах є навіть надвишка приходів над розходами.

Причина скрутного положення була погана господарка. Місто видавало гроші не оглядаючись зовсім, з чого ті розходи покривати. Доки банки давали кредит, все було гаразд. Платили, бо було чим, але коли банки замкнули кредити, місто опинилося у майже безвихідним положенню. Але кажуть, що нема такого положення, з якого не булоб виходу. І тут найшовся вихід. Звернулися за поміччу до міліонерів у Шикагу. Пятьдесять міліонерів дало по 1 міліонови, а відтак серед населення зібрали ще 300 міліонів і відразу мали на найконечніші видатки. Але цих зібраних грошей вже не давали дотепер рішній міській управі, лиш вибрали контрольний комітет, якому й доручили господарку тими міліонами. Цей комітет взявся до уздоровлення цілої господарки. Почав стягати податки і так поправив фінансовий стан міста, що тепер знов думають уладити в 1933 р. всесвітну виставку, яку рішили вже були відложити ізза браку засобів.

Арештування дивного комуніста

В Будапешті арештували на днях інжиніра Фельдеса, директора величезної фабрики мануфактури, а рівночасно й великого приятеля відомого угорського комуніста Белі Куна. Це арештування було великою несподіванкою для всіх, що знали інж. Фельдеса, бо нікому й на гадку не могло прийти, щоб багатий чоловік, директор величезного підприємства, одним словом „буржуй" міг бути одночасно і комуністом. Він був не лиш тайним комуністичним агентом але й організатором комуністичного руху. Підчас ревізії в його мешканню найшли багато ріжних документів, з яких виявилося, що він був провідником всего угорського комуністичного руху і мав звязки з Белею Куном і з комуністичними осередками в Відні, Берліні й Москві. Фельдес заявив поліції, що він зовсім не боїться, бо йому не сміє впасти навіть волос з голови. І колиб угорська влада хотіла йому що небудь зробити, в Москві розстріляють негайно 80 угорських заложників. „Ідея", для якої він так ревно працював на комуністичнім полі була така: Большевики обіцяли йому, шо на випадок перевороту на Угорщині і приходу до влади большевиків, Фельдес буде іменований комісарем торговлі. Вкінці признався, що він проводив заворушеннями, які були в Будапешті на 1 вересня.

—o—

Розвій комунікаційного повітреплавства

В серпні обходило англ. комунікаційне повітреплавство 11-літн. ювилей свого істнування.

В серпні 1919 р. Англія завела перший раз повітряну комунікацію. Літаки були спершу малі і могли перевозити лиш двох подорожних. Перша летунська лінія була Париж — Лондон. Білєт коштував тоді около 1.250 зол. Тепер ціна білєту з Лондона до Парижа виносить около 200 зол. А малі літаки перемінили у повітряні велити, що сьогодні містять вже 20 подорожних і 3 особи обслуги. На літаку вже є двоособові кабіни, а навіть є буфет із зимними і горячими перекусками. Скорість літаків доходить до 160 км. на годину, а повітряну комунікаційну лінію продовжили вже до Індії, що віддалена від Лондону на 9.000 км.

Еміграційні справи

Еміграція до Зєдинених Держав Півн. Америки.

Еміграційний Синдикат подає до відома хліборобів (мужчин і жінок), що американський конзулят у Варшаві реєструє цих, хто хоче їхати до Зєд. Держав Півн. Америки. Хто зголоситься, а вже зареєстровано багато, буде могти дістати вїздову візу щойно протягом двох, або трьох літ. Хто хоче виїхати, мусить зголоситися особисто в американськім конзуляті й предложити отсі документи: посвідчення громади й старости, що просячий хлібороб, посвідчення сусіда хлібороба, який стверджує, що знає просячого як хлібороба, а крім цього мужчини мусять предложити військову книжечку, в якій теж є зазначено, що просячий є хлібороб. Крім цих документів треба предложити завізвання (від хлібороба-фармера) зі Зєдинених Держав, або подати докладну адресу фармера, що живе в Зєд. Державах, що до нього просячий хоче виїхати.

Терпіння перевожених незаконно до Америки.

Хоч в Америці тепер безробіття, чимало Европейців старається таки дістатися туди, бо сподіються зробити в Америці маєток. Та Америка не пускає, хто не має потрібної суми грошей. Тож багато пускається їхати „заяцем". Так вибралося недавно трьох робітників із Гамбурга. Скрилися в якійсь закутині корабля й так доїхали аж до Америки. Та при висіданні завважали їх і відіслали назад до Німеччини.

Ще гірше буває з людьми, що попадуться в руки пачкарям людей. Ці пачкарі звязані з собою в великі спілки, які мають метою влекшувати людям вїзд до Америки в спосіб незаконний і небезпечний. Хто хоче їхати незаконно, мусить насамперед дати на руки агента спілки 600 долярів на подорож. Цих еміґрантів висилають потім двацятками на острів Кубу, де можна приїздити без перепон. Відтам перевозить спілка еміґрантів моторовими лодками на Фльориду, там їх висаджує й уже ними не журиться. Що на Фльориді також нема роботи, то ці еміґранти гинуть там з нужди й голоду. Деяких не довозять до Фльориди. Коли вартовий корабель завважає моторову лодку, доля еміґрантів припечатана. Пачкарі вкидають еміґрантів просто в море, а самі втікають як найскорше перед поліційним кораблем.

Обмеження еміграції до Мехіка.

Президент мехіканської республики Рубіо декретом із 25 серпня оповістив новий закон опрацьований департаментом внутрішних справ, яким обмежив еміграцію до Мехіка. Цей закон уневажнив усі вїздові перміти. Привернення їх важности буде узалежнене від поновного їх затвердження мехіканськими властями.

На будуче усталять скількість еміґрантів, яких мехіканська влада вважатиме пожаданими.

ЧИСЛО БЕЗРОБІТНИХ У ПОЛЬЩІ У ВЕРЕСНІ

На основі урядових обчислень число безробітних у Польщі в першій половині вересня виносило 173.012. Річ ясна, що це число показує лиш тих, що зареєструвалися, а скільки ще безробітних незареєстрованих, невідомо.

ЩЕ ОДНА РІЛЬНИЧА КОНФЕРЕНЦІЯ

В половині жовтня має зїхатися знов 16 міністрів рільництва з ріжних країв на великий конгрес Рільничого Інституту в Римі. Предметом нарад має бути справа загальної світової рільничої кризи й зорганізування міжнародного порозуміння у тій справі.

КОНФЕРЕНЦІЯ СТАРОСТІВ У ПЕРЕМИШЛІ

Дня 11 вересня відбулася в Перемишлі конференція старостів з участю львівського воєводи, і старостів: з Ярослава, Мостиськ, Добромиля і Коросна.

ХОТІЛИ ЗНИЩИТИ ПАЛАТУ МИСТЕЦТВ і „РАЦЛАВИЦІ“?

Львівська поліція арештувала: Вол. Радчія, пекарського помічника (Супінського 4), Ст. Гриневича, бляхарського помічника (Скарбківська 25), Мир. Бойка, театр. хориста (Анчевських 6), Ст. Гановича, бухгальтер. помічника (Длуґоша 24), Андр. Воскалу апт. ляборанта (Боніфратрів 4). Польські ґазети повідомляють, нібито арештовані признались,що є членами УВО та що пекольною машиною хотіли знищити Палату Мистецтв на Сх. Торгах і Рацлавицьку Панораму. В тім другім будинку нібито мали кинути бомбу у хвилі заколоту, спричиненого вибухом у Палаті Мистецтв. Замах мали виконати в дні арештування або на другий день, і то з власної ініціятиви без приказу чи порозуміння із своєю командою.

СКАСУВАЛИ ЗАЛІЗНИЧУ ОХОРОНУ В ОКОЛИЦІ ЗААРИ

На засіданню Ради Ліги Націй, Німці вибороли скасування охоронної сторожі на залізницях в окрузі Заари. Скасування мають перевести протягом 3 місяців.

В ІНДОКИТАЮ КИПИТЬ

Ґенеральний губернатор Індокитаю повідомив французьке міністерство кольоній, що агітатори викликали на днях маніфестацію. У двох місцевостях поліція мусіла вжити пальної зброї, бо маніфестанти заняли дуже вороже становище до поліції і не хотіли розійтися.

ЗЕМЛЕТРУС У ГРЕЦІЇ

Сейсмографи атенської обсерваторії занотували на днях 16 підземних потрясень в околиці Коринту. Деякі з них були дуже сильні. В кількох місцевостях були шкоди.

—o—

Безробіття у Польщі і в світі

В порівнанню з безробіттям в Англії (2 міл.) і в Німеччині (2.700 тис.) безробіття в Польщі, що виносить не цілих 200 тис. мале, але в порівнанню з числом промислових робітників, безробіття в Польщі є найбільше. Не входять тут в рахубу рільні робітники, але коли Англія є промисловою країною і число рільних робітників, яких не беруть в рахубу незначне, то в рільничій Польщі число рільн. робітників, а в слід за тим і безробітних величезне. Та поминувши і цю обставину треба придивитися порівнанню скількости промислових робітників. На 1000 робітників, що працюють у промислі є безробітних: в Німеччині 34, в Америці 20, в Норвегії 19, Австрії й Англії по 15. Швеції й Австралії по 13, Данії і Канаді по 12, в Ірляндії 11, а в Польщі 56. Тому то не можна вважати Польщу за „остров блаженних“ лиш тому, що безробітних не нараховує навіть на 200 тис., бо в дійсности після пропорціонального розкладу має близько 4 рази стільки, що Австрія або Англія. Загальне число безробітних у світі доходить до 10 міліонів, а дочисливши до того їх членів родини, одержимо приблизну цифру 50 міліонів. З тої цифри дві третини припадають на Европу.

—o—

Вислід виборів у Німеччині

Урядове звідомлення про висліди голосування до райхстаґу: Віддали важних голосів 34,943.460 (у попередніх виборах 30,738.381). З того здобули соц. демократи 8,578.016 (передше 9,151.059), нім.національна партія 2,358 497 (4,380.029) центр. 4,128.029 (3,711.141), комуністи 4,587.708 (3,336.354), нім. народня партія 1,576.149 (2,678.207), партія державности Німеччини 1,322.608 (1,504.148), господарська партія 1,360.586 (1,395.684), баварська народня партія 1,058.556 (945.304), нац. соціялісти 6,401.210 (806.777). Приділ мандатів буде такий: із заг. скількости 573 (491) мандатів одержать соц. демократи 143 (153), нім. націоналісти 41(73), центр. 69 (62), комуністи 76 (54), німец. нар. партія 26 (45), партія державности 22 (25), господарська 23 (23), баварська нар. партія 18 (16), нац. соціялісти (гітлерівці) 107 (12), аґрарна партія Шіле 18 (13), нім. селянська партія 6 (8), Ляндбунд 3 (3), консерватисти 2 (0), христ. соціялісти 14, нім. гановерці 5.

Звір, якого наука знає від 30 літ

В 1900 році, убив англійський губернатор Уганди Сер Енрі Джонстен, підчас ловів звіра, якого досі ніколи не зустрічав, ані не знав з науки зоольоґії. Звіря цього казав Сір Джонстен випхати і відіслав до дослідного зоольоґічного музею. Показалося, що навіть і для учених дослідників звіринного світа цей звір був зовсім незнаний. Мурини середущої Африки називають його Окапі. Окапі єднає в собі фізичні прикмети зебри, антильопи і жирафи. Не перевищує він ростом мула, шию має коротку і грубу, а саму голову зовсім похожу до жирафи. Шерсть не однородна: місцями каштановатої а місцями темної краски з рудим відтінком. На ногах має білі пруги як у зебри. Хвіст закінчений довгим волосінням. Самець має малі роги обволічені шкірою. Досліди над способом життя цього звіря та над його властивостями є незвичайно утруднені. Окапі є дуже полохливе, незвичайно осторожне і чуйне, в день ховається в недоступних сховках, в болотяних підрівникових нетрях. Головний терен, на якому найчастіше можна зустріти Окапі це північні околиці бельгійського Конґа. Звір цей увійшов до нових підручників зоольоґії під іменем Окапія Джонстені.

Проєкт наводнення Сагари

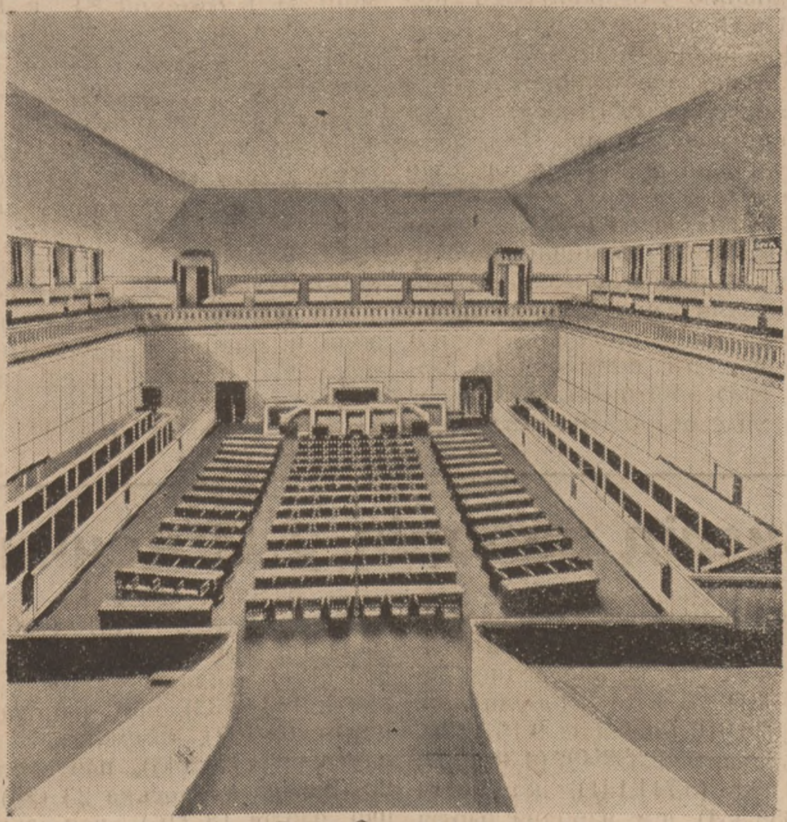
Французські державні мужі й економісти давно вже призадумуються над наводненням Сагари, щоби в той спосіб зробити пустиню врожайною. Недавно вислала Франція спеціяльну комісію інжинірів і вчених, котра має на місці виробити проєкт переведення наводнення Сагари.

Вчені кажуть, що Сагара була колись дуже врожайна й густо населена. Та згодом внаслідок висихання рік і жерел життя на ній завмерло. Французька комісія має докладно означити всі жерела, які ще є і відкопати свіжі жерела, які далиби змогу створити сіть жерел, з котрих можнаб брати воду для наводнювання.

Праця комісії дуже важка, бо вона мусить найти причини висихання жерел і довести до давної діяльности жерела, які поволи щезають.

Колиб Франції вдалося перевести наводнення Сагари, вона одержалаб 2,700.000 квадратових миль урожайної землі, яка сталаб невичерпаним збірником збіжжа і тереном годівлі худоби.

Нова саля засідань Союза Народів у Женеві

Доси відбувалися наради Ради Союза Народів у т.зв. салі реформації. Тепер перенесли наради в салю „Пале Екторкторать", який на це перебудували.

Попередня саля показалася замала й невигідна.

На образку бачимо нову салю, в якій радить тепер Рада Союза Народів.

РЕВІЗІЇ на СЕЛАХ

До Ременова пов. Львів заїхало самоходом около 30 поліцаїв, які поділили село на райони й почали переводити ревізії. Один відділ поліцаїв перевів ревізію у о. Мих. Паньківського. Шукали зброї і протидержавних паперів. У голови ременівського Лугу Степана Ковалишина шукали в стіжках збіжжа і соломи, які зовсім порозкидали. В Луговика Степана Сушка поретрясли сінники а навіть заглянули в горшки і в тісто. В нікого нічого не знайшли, (а шукали від год. 3-ої рано) і в год. 8 рано виїхали. Опріч того переведено ревізії у Підлісках Малих, Ситихові, Сторонятині і Вислобоках.

В ІТАЛІЇ НАГЛО ПОЗИМНІЛО

З північної Італії доносять, що там наступила нагла зміна температури. Дотепер панувала там спека, а тепер сильно позимніло. В деяких околицях біля Альп настала зимова температура, а в середущій Італії шаліють урагани. Зате в Римі була на днях сильна злива. На полудни в місцевости Кортіна грім ударив у готель і поранив 5 осіб.

Мирослав Ріпецький

ПРО СЛАВНІ ПОДВИГИ І ДІЛА

В. Князя Ярослава Мудрого.

(*В девятьсоті роковини здобуття Белза.*)

(Продовження).

3. Згода будує

По побіді над Святополком засів князь Ярослав на київськім престолі та небавом мусів знову почимати боротьбу на іншому місці. Молодший брат Ярослава, Мстислав, князював у Тмуторокані й здобув собі велику славу своєю відвагою в боях з Черкесами, яких називано Касогами. Князь Мстислав прославився особливо боротьбою з касожським ватажком Редедою, що довго задержалася в народній памяти й була улюбленою темою старинних пісень.

Мстислав забажав розділити на половину усі землі, які дісталися після батька Володимира та зі своєю дружиною пішов у похід на Київ. Недалеко Чернигова коло містечка Листвина прийшло в темну ніч до завзятого бою. Знялась страшна буря з блискавками і дощем. Серед темряви не можна було нічого бачити. Відважний князь Мстислав зі своїм смілим військом кинувся на Варягів. Вони почали втікати, а їх вожд Гакон втратив золототканий плащ. Вранці, як почав Мстислав оглядати поле бою, дуже зрадів, що його власна дружина не втратила майже нікого.

Князь Мстислав вислав послів у Новгород до Ярослава і наказав їм переказати князеви так: „Вертайся брате до Києва і князюй там, бо ти наш старший брат, а я візьму собі ліву сторону Дніпра аж до моря". Між братами склалася така умова, що вся українська земля ділилася на дві части. Частина по лівій стороні Дніпра припала Мстиславови, а правобережні землі дістав Ярослав. Мстислав вибрав собі столицею місто Чернигів і збудував там церкву св. Спаса. Від сего часу Ярослав і Мстистав жили зі собою в згоді та разом воювали проти ворогів.

В 1030. році заняв князь Ярослав місто Белз з усею приналежною до нього землею і Перемишль зі землями положеними над Сяном і Дністром, та приєднав галицьку Україну до київської держави.

Західні границі київської держави межували з Польщею. По смерти короля Болеслава опинилася Польща в прикрому положенню. Сусідні володарі заняли частину польських земель. І саме тоді князь Ярослав разом з братом Мстиславом пішов війною на Польщу, сильно повоював її та назад відобрав „Червенські городи". Під сим іменем треба розуміти Холмщину, се є землю положену на північ від Белза в напрямі Холму, між ріками Бугом і Вепром, як доказує найновіща українська історична наука. З великою добичю вернули князі до Києва та привели зі собою багато бранців. Тоді настав в Польщі страшний заколот тому, що нарід збунтувався проти князя Казимира. Ярослав допоміг завести лад у польській державі. Йому тоді і в гадці не було, що ставить на ноги небезпечного ворога та що обставини можуть з часом змінитися.

По смерти князя Мстислава (1034 р.), який не лишив по собі дітий, його уділ перейшов до Ярослава і від сего часу став він володарем всіх українських земель.

4. Князь Ярослав поширює межі своєї держави

На полудневий схід від Київської держави жив на розлогих степах дикий нарід Печеніги. Нарід цей нищив богаті українські землі та частими нападами дуже докучав київській державі. За князя Ярослава почали Печеніги знов тривожити українські землі. Саме тоді, як умер Мстислав, підступили Печеніги великою силою під Київ. Під самими стінами міста прийшло до великої битви, яка скінчилася погромом Печенігів. Се був останній набіг Печенігів, про який згадує наш літопис. Вони втекли за Дунай та від сего часу вже не появлялися на українських землях. Київська держава позбулася сего небезпечного ворога, що в часі кількадесятлітного перебування на чорноморських степах дався їй дуже в знаки.

Західні сусіди, Литовці і Ятвяги, нападали часто на українські землі, тому князь Ярослав мусів їх утихомирити.

Багато нових земель, особливо на півночі, де жили фінські племена, прилучив князь Ярослав до київської держави. З Естонцями провадив він війну, здобув їх область Чудь та заложив там нове місто, яке назвав Юріїв відповідно до свого другого імени. Здобуття сеї естонської землі мало велике торговельне значіння, бо туди йшов торговельний шлях з Чорного Моря до Балтійського.

ТЕМНОТА В ПОЛЬСЬКІМ СЕЛІ

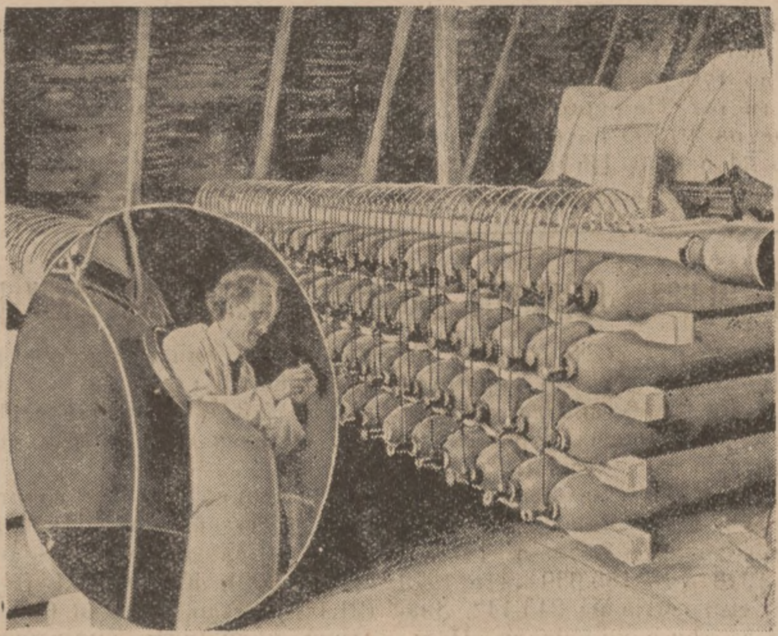
Польські часописи хваляться нераз, буцім то польські селяне більше просвічені як українські. Ось один примір, які просвічені чисто польські села. В селі Брошкові сєдлєцького повіту занедужала дитина багатого господаря Васькощака. Замість піти до лікаря, господар пішов по знахорку. Вона казала заждати, аж дитині зробиться колтун на голові, а тоді буде здорова. Та це не помогло. Тоді знахорка сказала, щоб він зловив живого бузька, вирвав йому два пера, палив їх і обкадив цим димом дитину. Батько так зробив. Зловив бузька й старався вирвати йому два пера. Це бузька очевидно боліло й він роздразнений дзьобнув одно з дітей, що приглядалося, в око. І хора дитина не виджужала й друга дитина осліпла. В нас не найшов би вже таких темняків.

РАДЯНСЬКІ СЕЛЯНЕ НЕ ДАЮТЬ ЗБІЖА

Радянська влада оповістила цифри, кілько збіжа зібрала в селян у вересні. Зі скількостей предвиджених на вересень, доси доставлено всего пяту частину. Як із цього видно, скількість доставленого збіжа дуже марна й містам грозить голод.

—о—

Перед взлетом на 16 тисяч метрів

В Бельгії покінчили саме приготування до взлету бальоном професора Пікарда. Професор Пікард жде тепер на догідне веремя, щоб злетіти на висоту 16 тисяч метрів.

На образку бачимо бутлі з газом до наповнювання бальону. З боку проф. Пікард у вікні алюмінієвої гондолі (човенця). Це вікно заразом і двері.

—о—

Памятайте про передплату на IV-ий квартал

За князя Ярослава відбувся останній український похід на човнах проти Византії. В тім часі повстала в Царгороді суперечка між Греками і українськими купцями та вбито одного заможного українського купця. Коли цісар Константин Мономах не хотів дати винагороди за ту кривду, тоді князь Ярослав підняв похід проти нього. Літопис оповідає, що на 400 човнах вислав Ярослав військо у Византію під проводом старшого сина Володимира Новгородського і визначного київського боярина Вишати. Човни підплили до Босфору під саму столицю Царгород та почали облягати його не тільки від моря, а й від суші, бо частина українського війська вийшла з суден на сушу. Однак облога не пощастилася, бо Греки вислали свої кораблі і грецький „вогонь", який горів і на воді, спалив частину українських човнів. Частина війська в числі 6 тисяч висіла на беріг та постановила вертати до дому по суші. Боярин Вишата не хотів покинути війська без проводу. Він так промовив до дружини: „Як буду жити, то в купі з вами, а як загину, то також зі своєю дружиною". Вишата вийшов на беріг та повів військо до Дунаю. Грецький цісар вислав 24 кораблі одначе не довелося вже їм побачити Византії. Українські судна обступили їх і затопили. Кн. Володимир захопив багато бранців і так трохи скористав з сего походу. За три роки по сім поході настав між київською державою і Византією мир, який опісля скріпили подружжам Ярославового сина Всеволода з византійською царівною.

5. Взаємини з другими володарями

Трийцятьпять літ (1019 — 1054 р.) володів князь Ярослав київською державою та за його панування стояла вона на верху своєї могутности. Князь Ярослав удержував близькі приязні зносини з усіми тодішними володарями північної і середної Европи та повага його була дуже велика.

Київський княжий рід був споріднений майже з усіми княжими родами. Донька Ярослава, Анна, була видана за французького короля Генриха. Вона пережила свого чоловіка, жила потім при своїм сині Филипі та брала участь в державних справах. На однім документі зіставсь власноручний її підпис нашими буквами. Король угорський Андрій оженився з донькою Ярослава Анастазією. Найбільше значіння мала звязь київської держави з Німеччиною. Сини князя Ярослава, Вячеслав і Святослав, були жонаті з німецькими княжнами. Є навіть звістка про родинний звязок київського княжого роду з англійськими королями та про те, що два англійські королевичі знайшли захист у князя Ярослава в Києві.

За князя Ярослава були найтісніші звязки і найдіяльніші, взаємини зі скандинавськими Норманами (нинішними Шведами і Норвежцями). Сих Норман звали у нас Варягами. Варяжські дружинники допомогли князеви Ярославови в часі здобуття Києва та київського князівства, тому мали вони великий вплив і значіння при дворі та у війську київського князя. Варяжську дружину майже все бачимо на чолі княжого війська. Київські князі походили по матері зі скандинавського королівського роду. Князь Ярослав був жонатий зі шведською королівною Іриною. Вона мала на Ярослава великий вплив та виявляла особливу прихильність скандинавським королям і королевичам, які стають дорадниками князя Ярослава та запомагають його в управі державою в обороні князівства.

Коли норвежський король Оляф стратив престіл, знайшов зі своїм сином Магнусом захист у князя Ярослава. Також норвежський королевич. Герольд Сміливий, звісний вояка, був принятий київським двором та служив у княжій дружині.

Шведська повість оповідає, що Герольд заслав сватів до старшої доньки Ярослава, Єлисавети, одначе сватів не приняли тому, що Герольд, як вигнанець, не мав свого князівства. На Герольдове сватання сказав князь Ярослав, що такий королевич як він, без земель і майна мусить чимсь прославити себе, щоби се подружжа не здавалося нерівним. Тому Герольд вибрався в світ і в Царгороді став проводирем варяжської дружини. Але він не забув української князівни та зложив пісню про Ярославну, в якій описував свої подвиги, ріжні пригоди і відважні бої, а кожду пісню кінчив словами: „а проте українська дівчина у золотому намисті мене не хоче". В часі своїх походів Геральд забогатів і мав тепер спромогу занехати лицарське життя. Він прибув у Київ, де оженився з князівною Єлисаветою та опісля став норвежським королем. (Д. б.)

Туберкульоза (сухоти) в Польщі

Державний інститут гигієни в Варшаві подає такі статистичні дані, що відносяться до туберкульози (сухіт) в поодиноких містах. На першім місці стоїть Лодзь, де на 10 000 населення вмирає щорічно 24 людей. На другім місці стоїть Сосновець, де вмирає на 10 тис. — 23 людей. На третім місці стоїть Львів, тут вмирає 20 людей, у Варшаві — 18. За Варшавою ідуть міста: Познань Бидгощ і Вильно. З Кракова і Люблина нема ще статистики. В менших містах і місточках число смертей внаслідок туберкульози ще більше.

Чверть міліона еміґрантів виїхало з Польщі в трьох роках

Еміґраційний рух із Польщі постійно росте. Щораз тяжче найти заробіток дома, нужда серед робітництва в містах, нужда на селі, збільшена скрутою цін хліборобських плодів — усе це змушує людей шукати заробітків загряницею. Тож еміґрує з Польщі щораз більше. В р. 1927 виеміґрувало з Польщі 147.614 людей, в р. 1928 вже 186.630, а в 1929 зросло число еміґрантів на 243.442. Значиться разом за три роки виїхало з Польщі на заробітки біля чверть міліона людей. З цих еміґрантів було римо-католиків 148.843 греко-католиків 24.666, жидів 23.378, православних 13.466, а майже 30 тисяч не подало свого віроісповідання.

Головно їхали еміґранти до Франції (81.508 людей) до Німеччини (сезоново 87.247), Бельгії (5.973), Зединених Держав (9.309), Канади (21.703), Арґентини (21.116) та до Бразилії (8.732). До Палестини, куди їдуть жидівські сіоністи, виїхало ледво 1.803 людей.

Новочасне домашнє господарство

Дехто думає, що домашня господарка, в першу чергу кухня, не поступає зовсім з ходом усієї цівілізації і техніки. Такий погляд походить звідси, що в кухнях наших господинь усе таке стародавне, як і за їх бабок і майже не видно у них тих новіщих винаходів, яких так богато в кухнях за заході Европи.

Сего літа в липні відбулася в Празі господарсько - промислова виставa. На цій виставі можна було оглянути усі найновіщі винаходи з области домашнього господарства починаючи з меблів, а кінчаючи кухнею. І на цій виставі кухня виглядала зовсім інакше, як у нас.

Перш усього, в кухні, по сучасним вимогам техніки, повинен бути столик на колісцятах. Господиня не потребує вічно переносити посуду та продукти з місця на місце, а пересуває їх зі столиком разом. Далі у кухні не було наших баняків. Ті що були на виставі, мали подвійні грубі стіни, між які вливається воду. Вода закипаючи, варить усе без прикурення, а крім цього при горшку не треба стояти: поки страва чи молоко почне збігати — вода кипить, свище і дає знати господині, що її час відставити. Були теж на виставці горшки з переділами, у яких можна варити відразу 3 а то й 4 страви.

Показували теж на виставці склянне начиння, крізь стіни якого видно чи страва кипить, нержавіючі прибори до їди, машини, що в одночас перуть, крутять і полочуть білля, машинки, якими вистане потягнути по підлозі, а вони втягнуть увесь порох у себе, окремі мішочки, що миють підлогу, дошки до прасування, обобиті відразу сукном, з приставкою на зелізко, які легко перемінити на драбинку. Цідилко, яке перевернене могло служити за терку та окрему терку, на якій можна було терти з гори в долину і навпаки, з одного і другого боку і потерте виходило кожний раз в іншому виді, а по середині цеії терки находилася мала шатківниця.

Це що до кухні. Що до новочасної хатної обстанови, що находилася на цій виставці, то вона теж інакша, як на загал всюди у нас. Замість ліжок в помешканні були великі вигідні софи, що розсувані на ніч були дуже доброю постіллю, а під сподом мали ще й шуфляди на одіж. Крім цього були в кімнатах розсувані крісла, лавки, столи, усе так зроблене, що займало найменше місця а давало найбільш користи в потребі і все на біло помальоване, без зайвих різьб і прикрас.

У нас на жаль всіх тих винаходів покищо нема, тай не знати, чи взагалі ще скоро будемо їх бачити денебудь.

БУРЕВІЙ У ФРАНЦІЇ

Над долиною Родану і французькою Рівієрою пронісся недавно сильний буревій. Залізниче й телефонічне получення між Марсилією і Тарасконом було перерване в кількох місцях. Також трамваєвий рух був здержаний.

В околиці Ніцци буревій заподіяв багато шкоди. На відділ жовнірів, що вертав із вправ, злетів відлом скали, що зранив одного жовніра. Після бурі наступив хмаролім. Вода стояла на вулицях на $1\frac{1}{2}$ м.

В деяких місцях буревій позривав криші з домів. Рух у місті був перерваний.

—o—

ПОЖЕЖІ

Польська преса доносить, що на кольонії Германовичі згоріла стирта збіжжа власність проф. Гальбана зі Львова. В Зимній Відці біля Львова згоріло 5 господарств. В Опарові біля Гаїв Нижних згоріли на фільварку стирти вівса. В Гуменові б. Винник згоріли 4 стирти збіжжа. В Кипячці пов. Тернопіль згоріло 18 стирт на фільварку арендованім Гед. Гедройцем. В Олеську б. Золочева невідомі справці підрізали дроти, якими були прикріплені телеграф. стовпи. Стовпи не перевернулися. В Гуменці б. Львова згоріло 4 стирти і 3 шопи. На фільварку Опорів б. Гаїв згоріло 6 стирт вівса власн. Вал. Каліша. В Богатківцях пов. Підгайці згоріла стирта жита вл. Войцєховского. В Жовчеві б. Рогатина вартівники мали сполошити 4 людей, що підкрадалися під кольонію.

НАПАД НА ПРОЧАН

Дня 28. серпня був у Тернополі великий відпуст, на який прибуло багато селян з повітів тернопільського і сусідних. По відпусті вертало багато селян фірами і пішки через село Романівку й на них напав романівський „Стшелєц“ узброєний в ножі й коли. Багато селян „Стшельци“ тяжко побили й поранили та ще позабирали побитим гроші і годинники, а з дівчат поздирали черевики й хустки. Всіх воївничих „молодців“ поліція арештувала й відставила до Окружлого Суду в Тернополі.

ВОВКИ НАПАДАЮТЬ

У волости Команська в Виленщині на села Русаки, Новосілки й Данівка напали вовки та схопили кілька штук живого інвентаря. Селяне влаштували нічні лови, та покищо без успіху.

ЛЕТ ЦЕПЕЛІНА ДО МОСКВИ

Німецький повітреплав „Цепелін“ перелетів оноді з Берліна до Москви. В Москві опустився він на летунській площі т. зв. „Ходинці“. Большевики роздали всім подорожним „Цепеліна“ дарунки. Вечером того самого дня кермовик відлетів до Берліна. Командантом кермовика був др. Екенер.

ВИБУХ ВУЛЬКАНУ СТРОМБОЛІ

З Мессини доносять, що на однім з Ліпарійських Островів вибух вулкан Стромболі (остров тої самої назви). Стромболі це гора із застиглої ляви. Вилив ляви і дощ розпаленого каміння, наробив страшенного знищення. Одночасно з вибухом відчули на Ліпарійських Островах землетрус. Вибух вулькану тревав лиш один день. Останний вибух цього вулькану був в 1919 р.

Ліпарійські Острови лежать на північнім побережжу Сицилії. Всі вони є вульканічні гори високі на 300-996 м. над рівнем моря.

Ширіть „Правду“

НОВИЙ ВИНАХІД ДЛЯ ОХОРОНИ КАС

Проф. берлінської політехніки др. Корн винайшов новий спосіб охорони кас перед вломанням. В стінах кас уміщують надавчі апарати т. зв. ультрафіолєтних лучів, а поза льокалем, де знаходяться каси нпр. у власника чи директора банку уміщують інший апарат получений з алярмовим уладженням. Оскільки появиться якесь ціпке тіло, а навіть дим між касою й алярмовим апаратом, тоді алярмовий апарат автоматично дає знати, що в касі щось не в порядку. Так, що апарат той алярмує не лиш як увійшов до каси злодій, але також алярмує вогонь.

НАЙБІЛЬШИЙ МЕТЕОРИТ

Виявилося, що найбільший на світі метеорит, це метеорит, що є в Ґрунфонтен у Південній Африці. Він важить 66·5 тон. А складається він із найтвердшої ніклевої стали, в якій міститься 17·5 відсотків ніклю (себто на 100 відсотків є 17·5 відсотків ніклю, а 82·5 відсотків стали й інших частин). Є значить цей метеорит двічи такий великий, як метеорит, що його привіз Пірі, подорожник до північного бігуна.

СЕМИЛІТНІЙ ХЛОПЕЦЬ ВИКОЛЕЇВ ПОЇЗД

Оноді в пополудневих годинах на залізничій стації Бжезини Шлеські виколеїлися два вантажні вози. Виявилося, що це виколеїння спричинив семилітній син залізничника Юрія Парі, що бавився на залізничому шляху й зачинив т. зв. виколійниці.

Цвинтар кораблів

Сильна економічна скрута пошкодила й мореплавству. Багато пароплавів стоїть бездільно на якорах в европейських пристанях. Ці кораблі, стоять на т. зв. „цвинтарі кораблів“ у пристані Ватерсгоф у Гамбурзі.

—o—

ПОМІЧ ЛЕТУНІВ ПРИ ЛОВЛІ ОСЕЛЕДЦІВ

В останних часах летуни стали помічні рибалкам при ловлі оселедців. Оселедці пливуть що року величезними лавами з побережа Скандинавського півострова на Північне Море. Тому що напрям тих лав, завсігди інший, мусіли рибалки оплачувати т. зв. сторожеві судна, які слідили за напрямом лав. Тепер працю сторожевих кораблів виконують летуни. Це виходить багато дешевше і скорше.

ГОРШКИ ЗІ СИҐНАЛАМИ

Англійські фабриканти начинь почали виробляти алюмінієві горшки, заосмотрені в незвичайний прилад. Оце в деревляній ручці горшка находиться алярмовий сигнал, який починає працю з хвилиною кипіння води. Тоді прилад той свище й алярмує господиню. Ті самі фабриканти підготовляють теж пательню, що дзвонитиме, як страва буде горіти. Ще троха й кожна господиня матиме у себе в хаті маленьку фабричку з якими захоче сигналами.

РЖА НА БІЛЛЮ

Ржа на біллю й плями, коли мокре білля лежало в вогкому місці, дадуться усунути так, що поплямлені місця по одноразовому перепранні цього білля, треба ще переправи в сирватці. (Добре є намочити цю часть білля на годину в сирватці). Можна теж натерти поплямлені місця розчином із саліциновоі кислоти й чотирох частей спирту (bon-gout), а потім перепрати в гарячому милинні.

В ГОСТЯХ

(Совєтська гумореска М. Зощенка).

— Громадяни! Вважаєте, це бухгальтер Гетушкин на свята уладив у себе приняття. Гостей було небогато.

Господар з якимось радісним ревом витав гостей у передній; помагав ім здіймати верхній одяг і тягнув за собою до їдальні.

— Це — (представляв своїй жінці) — мій товариш і щирий приятель!

Потому вказує на свого сина:

— А це прошу лише глянути, наш збиточник, Олесь. Спритний, кажу вам, хлопець.

Олесь показував язик, а трохи збентежений гість сідав при столі.

Коли всі вже зійшлися, господар із святочним виразом лиця попросив:

— Сідайте, — каже добродушно. — Сідайте, хай вам вийде на здоровля. Я дуже радий. Не вяжіться.

Хвильку чути було бренькіт ложок.

— Так, так, — по хвилі мовчанки відізвався господар — страшенно, вважаєте, все тепер дороге, все на вагу золота, червінець скаче, ціни скачуть.

— Тяжко — жалувалася жінка, між одною і другою ложкою страви.

— Святі слова — сказав господар страшно тяжко. Подумайте, така ніби дурничка, як зупа. Ніби нічого. Дурниця. Здавалось би вода тай вже. А порахуйте лише, скільки то ця вода коштує?

— Гм... Так... — говорили під носом гості.

— Справді — сказав господар.

— А тепер от хочби сіль. Продукт лихий зовсім ні до чого. Зеро. А спробуйте лише порахувати, скільки то зеро коштує.

— Так — притакнув, кривлючись збиточник Олесь — часом гість так солить, що аж страх!

Юнак в окулярах що неоглядно посолив перед хвилею зупу, наче опарений відсунув від себе сільничку.

Гості хоч не хоч мовчали. Господар їв з апетитом зупу; поглядав прихильно на гостей.

Подали, вважаєте, печеню.

— Застановіться, панове, над цею другою стравою, над печенею. Чи подумав хто коли скільки то коштує таке мясо? Що? Скільки тут фунтів?

— Чотири і пять осьмих — сказала сумно жінка.

— Для рівного рахунку хай вже буде пять — сказав господар. — Скільки-ж то по пів карбованця золотом? Це випадає на особу, випадає — скільки нас тут?

— Вісім, — порахував Олесь.

— Вісім, — сказав господар — по пів фунта. Чверть карбованця на одну людину? Що?

— Е, запротестував Олесь — деякі гості беруть до мяса муштарду.

— Я на смерть забув, — зрадів господар. — Я на смерть забув, вивітріла мені зовсім з голови муштарда. Дорахуйте лише тепер до загального рахунку муштарду і це і те. По карбованцеві буде як втяв.

— Говорила їхала, по карбованцеві — запримітив Олесь — а чи тато забув, що тоді, як Павло Єлисеєвич збив зеркало, то випадало, щоби не збрехати...

— Правда, — крикнув господар. — Уявіть собі, прийшли до нас раз якось гості, а один з них припадково збив зеркало. Го, то коштував нас тоді обід. Ми нароком обрахували були собі.

Господар потонув у споминах.

— А, правду сказати і на цей обід пішло немало грошенят. Зараз це додамо.

Взяв олівець і став додавати, рахував подрібно всі провіянти.

Гості сиділи тихесенько, наче кролики, лише цей юнак, що неоглядно посолив зупу, що хвилі здіймав зайшлі парою окуляри та перетирав їх серветкою.

— Го, го, — сказав нарешті господар — по пять рублів і ще трохи.

Про затроєння губами

Обяви затроєння губами виступають де-коли зараз по тім, як їх зїмо, а часом аж по 10 до 12 годинах. Недужий дістає нагальні корчі і дрощі та блює. Мучить його спрага. Нераз здуває черево, а деколи приходять забурення зору і слуху. Недужий лежить безвладно, а на його лиці малюється страшне терпіння. На загал недужого тим лекше вилікувати, чим скорше виступлять обяви затроєння.

Деякі з трійливих губ мають у собі т. зв. фаліну, отрую, що розкладає кров. Інші знов, як пр. моримухи мають у собі т. зв. мускаріну, (отрую, що вбиває мухи). Інші знов затроюють нерви й печінку (трійливі сморжі).

Деяких з отруйних губ, як пр. мухоморів, що викликають нагальні обяви затроєння, а й смерть, уживають у деяких околицях, як пр. на Сибірі до виробу одурманюючих напитків. Тамошнє населення оббирає таку губу зі шкірки й так варять їх. Перший відвар виливають і варять мухомори ще раз. Одержаний за другим разом вивар пють і одурманюються ним.

Гомеопати вживають теж маленьких порціок цього вивару проти епілепсії (падачки).

Як пишуть часописи, отруйних сморжів уживають тепер в лікуванні. А саме берлінський лікар др. Каро застрикував білок із трійливих сморжів, щоб вилічити тяжку недугу рака. І часто, пишуть, таке лікування, було помічне.

Нема ніякого загального способу, як відріжнювати трійливі губи від їдомих. Хто хоче встерегтися перед затроєнням грибами, нехай їсть тільки такі губи, про які знає напевно, що в них нема отруї.

Трійливі сморжі.

Та треба тямити також і це, що можна затроїтися не тільки трійливими губами, а й їдомими, коли вони зіпсуються. Більше людей троїться зіпсутими губами, як трійливими. Губи мають у собі багато білка й води й тому дуже скоро псуються. Через те навіть в не трійливих губах витворюється отруя, не меньше небезпечна, як отруя трійливих губ. Губи зібрані в дощ і збережені невідповідно, прим. здушені в торбі, дуже легко псуються. Може неодин завважав, що губи, які були довго в торбі та ще й подушилися там, є якось дивно теплі. Це тепло показує найкраще, що в губах відбувається переміна, ферментація. Це повинно бути осторогою, щоб таких губ не їсти. Їсти можна тільки губи свіжі (очевидно нетрійливі) або сушені.

Трійливі голубінки.

Коли окажуться обяви затроєння, треба передусім подбати, щоб недужий вонітуванням випорожнив шлунок (жолудок). Коли нема в хаті аптичних засобів на вонітування, можна дати недужому води з милом. Пити давати недужому зимну воду, а на шлунок і черево давати гарячі оклади. Поміч лікаря все конечна.

— А електрика? — сумно докинула господиня. — А опал, а обслуга?

Господар сплеснув у долоні, вдарився по чолі та розсміявся.

— Правда, — сказав — електрика, опал, обслуга. А комірне?

Гість не відповідав нічого, схопив лише якісь чужі кальоші тай вийшов, не пращаючись.

Подумайте панове, таж комірне. А так — вісім люда, чотири квадратні сяжні. Сяжень, 90 копійок денно, три вважаєте, копійки, гм. Треба це обрахувати з олівцем у руці.

Юнак в окулярах став вертітися на кріслі, потому нараз кинувся до передньої кімнати.

— Ви куди? — скрикнув господар. Куди Вам так спішно, любий Іване Івановичу?

За його приміром пішли й інші.

Господар довго ще з олівцем у руці сидів похилений над столом, а потому озвався:

— Отже комірне (чинш) винесе по пять копійок на людину!

Сказав це жінці й Олексі, бо гостей вже не було.

—o—

ВІДЖИВЧА ВАРТІСТЬ ГРИБІВ

Научні досліди хемічного складу грибів виказали, що білковина їх є радше звіриного характеру, ніж ростинного. Крім білковини гриби мають вартісні для людського організму товщі та мінеральні соли в таких складниках і скількости, що навіть найбільші вороги грибів, що страви нібито тяжко стравної, признають їм значну вартість для людського здоровля, тому, що гриби мають, як ніякі инші страви, дуже багато потасових і фосфорових солей.

Із точних обрахунків виходить, що найвизначніший гриб-щирак має в собі: білковини 37%, товщу 5%, вуглеводнів 18% мінеральних солей 1%. Сморж має білковини 35%, товщу 6%, вуглеводнів 20%, мінеральних солей 7%. Лисичка: білковини 28%, товщу 6%, вуглеводнів 19%, мінеральних солей 7%. Кулиста курявка пурша (лікопердон бовіста) і пурхавка змурка (Бовіста інгрес ценс) є їдальні лише за-молоду; зрілі тріскають і висипають чорняві розродні. Ті кулисті гриби мають білковини 55%, товщу 3%, вуглеводнів 19%. мінеральних солей 8%. Печериця: білковини 55%, товщу 2%, вуглеводнів 28%, мінеральних солей 7%.

Повищі дані, перемінені на кальорії*), виказують, що гриб щирий (або щирак) має 278, сморж 292, лисичка 255, пурхавка 322, печериця 362 кальорів.

Щоб гриби були смачною та стравною їдою, треба покраяти їх як найтонше (наче папір), варити зпочатку самі, без приправи, а навіть без соли, варити лише в камінній або глиняній посудині та лише найбільше 15 хвиль. Потім щойно приправити, чим хто хоче, варити знову 6 до 10 хвиль, вкінці посолити і подати на стіл. Підчас варення вода з грибів випаровує не забираючи зі собою нічого з їх складників і тільки згущаючи їх віджи́вчу вартість.

*) Кальорія це скількість тепла, якої потрібно, щоб 1 кг. води розогріти від 0° до 1° Ц. Кальорія це міра тепла.

СІЛЬ ПОДОРОЖІЛА

Мін. скарбу усталило з днем 16 вересня ц.р. нові ціни соли. 100 кг. білої камінної соли враз із опакованням коштує 36 зол. 100 кг. сірої соли 26 зол. До тих цін при детайлічній продажі дочислюють ще 10 зол. на 100 кг. за опакования по 1 кг. а 15 зол. при опакованню по ½ кг.

НОВІ РОМУНСЬКІ МАРКИ

До кінця вересня має ромунська почта випустити нові марки. Будуть вони двоякі: Тимчасові на памятку коронації і постійні для переписки. На коронаційних буде опріч портрету короля ще 8 гербів ромунських областей. А саме: Мунтенії, Буковини, Банату, Олтенії, Молдавії, Трансильванії, Добруджі і Бесарабії. На звичайних марках буде портрет короля в летунськім однострою.

—o—

ДОЛЯР ПІШОВ В ГОРУ

На днях ам. доляр нагло підскочив і доходив вже на чорній біржі до 9·10 зол. (замість як раньше було 8·88 або 8·89). Польська опозиційна преса пояснює звишку курсу доляра як наслідок останних подій у Польщі: арештування двайцять кількох послів й ін. Деякі польські часописи пояснюють це знову тим, що большевики почали в останньому часі сильно купувати доляри для піддержання курсу свого червінця, який впав в останних часах низше 6 зол. то зн. за 1 сов. карбованець платили менше, ніж 60 грошів.

СЕЛО СЛІПЦІВ

Подорожні, що вертають зі східних турецьких провінцій, що з ними відновлено нещодавно комунікацію, оповідають, що в занедбаному, пісчаному, повному сухого пилу окрузі Гісніманзуру, невподалік Маляції, є село, що має 7000 жителів, а між ними 6791 зівсім або частинно сліпих, з причини перебутої трахоми. Село зветься Адімаян. За давнього ладу ніхто не журився цим селом, не мало воно ніколи ні школи, ні шпиталю, ні лікаря. Трахома ширилася тут все. А що ніхто не протиділав їй, прибрала розміри ніде в цілому світі небачені й вкінці осліпила сливе все село. Бідні люди очевидно не можуть заниматися ніяким ремеслом і тільки з трудностями занимаються випасом худоби й управою землі. Пять разів денно збираються вони в мечеті й моляться. При тому не згадують своєї недуги, бо по віруванню мусулман, нарікання викликають ще гнів долі. Тому найнещасливіший дякує Аллагові за ласку в страху, щоб не впали на нього ще більші нещастя.

ЛАТАНЕ СЕРЦЕ

До лічниці в м. Ґрац привезли одного чоловіка, що неосторожно пострілився в серце, при чому куля не пробила серця а застрягла в ньому. В лічниці зробили тому чоловікові операцію, якою проводив др. Штокер, кулю витягнули і серце зішили. Хорий почувається добре і незабаром поверне до здоровля.

Політичний словар

екстериторіяльність (лат. слово) непідчинення законам даної держави прим. амбасадорів і загалом послів заграничних. І так прим. до більшовицького консуляту поліція даної держави не має вступу. Суд цеї держави, що на її землі є цей консулят, не має права судити урядовців консуляту.

екстериторіяльний, чужий, заграничний.

елементарні нещастя, нещастя шкоди, що їх спричинили виливи рік, буревії і т. п.

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЄНДАР

21 (8) Неділя перед Воздвиж. Чесн. Креста. Рождество Пр. Діви Марії.

УСТАВ: Гл. 6. Єв. Л. 4. Веч. вел. з Всеночним. Блаж. муж Гди возв. стхри воскр. 4 і празн. 6. Сл. І н. празн Вход. Прок. дня Чтенія празн. 3. Литія празн. Стхвні вскр. Сл. Ін. праз. На благословен. хлібів, троп. празн. 3 р. Утреня вел. Бог Гдь троп. вскр. 2 р. Сл. Ін. празн. Катисм. ряд. Сідалні вскр. Полиєлей і Велич. праз Ангельський Собор Іпакой гл. Сідалні празн. два перші по разу Сл. Ін. сідал. пополиєл. Степенна рядов. Прокім. і Єванг. празн Воскресеніє Христово і пр. празн. Канон вскр. і празн. Катав. Крест. начертав. По 3. п. конд. ікос воскресн. і Сідал. празн. По 6. п. конд. ікос празн. По 8. п Величить По 9. п. Світил. воскр. Сл. І нині празника. Хвалите стихири воскресні 4 і празн. 4. Сл. Празн. Ін. Преблагословенна. Славосл. вел. троп. Воскрес із гроба. По отпусті утрені Сл. Ін стхра еванг. Часи. троп. вскр. Сл. Празн Конд. на 1 і 6. вскр. на 3 і 9. празника. Сл. Божа. Антиф. нед. троп. воскр. і празн. Сл. конд. вскр. Ін. празн. Прок. Алл. і Прич. неділ. перед Воздвиж. і празн. Апост. і Єванг. неділ. перед Воздвиж. (рядов.) і празн. За Достойно празн.

22. (9). Понеділок Св. Йоакима і Анни. 23 (10) Второк. Св. Муч. Минодори, Митродори і Німфодори. 24 (11) Середа. Преп. Теодори і Свящмч Автонома (зі завтра). 25 (12) Четвер. Отданіє празн. Рожд. Пр. Д. Марії. (Свщмч. Автонома). 26. (13). Пятниця. Обновленіє храма Свщмч. Корнилія сотника. **27(14) Воздвиження Чесн. Хреста (Піст).**

УСТАВ: Всеночне. (Блажен муж не береться). Гди возвах стхр, празн 8. Сл. Ін, праз. Вход вел. Прок Бог наш з припівами (з Вечірні в день празника) Чтенія празн 3. Литія праз, Стихов. празн. На благослов хлібів троп. праз. 3 р. По вечірні священик кадить і переносить приготований крест зі закристії на престол. По началі обичнім при співі „Спаси Господи“, Ін. „Вознесийся“. Утреня. Бог Гдь троп. празн. 2р. Сл. Ін. 1 р. Сідалні Полиєлей і Величаніе праз Степенна 1. Антиф. 4. гл. Євг. Йоанна 42. (від половини) Воскресеніе Христово і проч. празн. Канони празн. Катавазія празн. По 3. п. Сідал. празн По 6. п. Конд. ікос. Празн. По 8 Ірмос з присniвами. По 9. п Світил. празн. На хвалите стхри празн. 4. Сл. Ін. празн. На Славословіє велик. виходить священик у всіх ризах кадить престіл і хрест приготований на престолі. Бере св. Евангеліє з тетрапода а з престола св. Крест підносить до чола обходить навколо престіл, виходить діяконськими дверми і стає в царських вратах. По Славословію. Премудрость прости. Троп. празн Священик іде з хрестом до тетрапода, кладе хрест на тетраподі, кадить а потім знов бере хрест підносить до чола і обернений до престола співає першу часть ектенії „Помилуй нас Боже по велицій милости“. На се співають 24 р. „Господи Помилуй“. Священик підчас співу приклоняється з крестом, коли голос співу знижається а підноситься коли голос підносять. Потім переходить на праву сторону тетрапода співає другу часть ектенії і знов приклоняється і підноситься з крестом. Потім іде на передну часть співає трету часть ектенії на лівій стороні четверту а ставши перед тетраподом пяту часть ектенії на кождій стороні приклоняється і підноситься. По співі ектенії священик кладе св. Крест на тетраподі на приготованій подушці а вірні співають Слава і Нині Вознесийся на Крест. Перед св. Крестом співають „Кресту Твоєму“ 3 р. з великими поклонами. Священик цілує крест і іде до престола. Підчас співу стихир „Прійдіте вірнії“ вірні підходять і цілують св. Крест покланяючись. По стихирах ект. Ісполн. і Отпуст велик. На часах троп. і конд. празн. Сл Божа Злот. Антиф. праз. За Трисвятоє „Кресту Твоєму“ Ап. 125. Євг. Йоан 60. По Сл. Божій і по кождім Богослуженню церковнім іде священик перед тетрапод, на котрім лежить св. Крест і при співі „Кресту Твоєму“ робить поклони.

—о—

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЄНДАР

28. IX. 1914. Бій УСС під Веречками. В неділю 26. IX. вийшло дві чети УСС на стежу в Галичину в силі сто люда. Під вечір станули в Бутелці, чотири милі від Веречок. Зустрінулися з відділом російської артилєрії, побили його, здобули кілька муніційних возів і коней. В повороті щасливо висовглися козацькій засідці й погоні. (Тоді два козацькі полки вдерлися були в Карпати й пішли на Веречки). Оставші дві чети сотні Дідушка крили відворот австрійської армії до Веречок.

1.X. 1877. помер учений Осип Бодянський. Осип Бодянський був ученим славістом (знавцем словянських мов). Він був професором московського університету. В науці поклав він великі заслуги, як видавець „Чтеній в московском обществѣ исторіи і древностей“. Цих „чтеній“ видав він до 100 томів. Помістив у них масу історичних, літературних і етнографічних (народописних) матеріялів. А крім цього написав кілька цінних розвідок. Бодянський написав також в р. 1835 віршом три народні казки п. н. „Наські українські казки“ під прибраним назвищем Ісько Материнка.

АСТРОНОМІЧНИЙ КАЛЄНДАР

21. IX.	схід сонця	5·8,	захід	5·28
22. IX.	„ „	5·9.	„	5·26
23. IX.	„ „	5·11.	„	5·24
24. IX.	„ „	5·12.	„	5·22
25. IX.	„ „	5·14.	„	5.20
26. IX.	„ „	5·16.	„	5.18
27. IX.	„ „	5·18.	„	5.16

Дня 22.IX. о 10 год. 41 мін. ків. Дня 23·XI о 2 год. 10 мін. рано зі вступленням сонця у звіздозбір Ваги починається астрономічна осінь. Є це час осіннього зрівнання дня з ніччю. У вересні меншає день на 1 год. 47 мін. Пересічна довгота дня у вересні 12 год. 37 мін.

Народній календар. 21·IX. Другої М. Божої. Стріча осени. Який день Богородиці, такі будуть чотири седмиці. Відлітають ластівки.

Загадка—хрестиківка

(Уложив В. Г.).

О О + О О	Славне відпустове місце
О О + О О	Чехо-словацьке місто
О О + О О	Укр. овочеве дерево
+ + + + + + +	
О О + О О	Росте на деревах
О О + О О	Відміна місяця
О О + О О	Росте в городі
О О + О О	Здрібніло „ніч“

Букви на місци хрестиків дадуть імя і назвисько українського поета.

БІРЖА

Доляр ам. 9.03 зол.

ЗБІЖЖА (за 100 кг. льоко стація надан.). Пшениця дв. 26·00—26.50, пшениця с. 23·50 — 24·00, жито д. 15·75—16·25, жито сел. 14·75—15·25, ячмінь на мливо 14·25 — 14·75, ячмінь дв. 14·75—15·25 овес гал. 15·25 — 15·75, кукуруза 28·00—29·00, бараболя промисл. 00·00—фасоля біла 00—00, фасоля колір. 00—00, фасоля краса 40—45, горох 1/2 Вікторія 26·00 - 28·00, горох пільн. 20·00—21·00, бобик 21·25 — 22·25 вика чорна 22 25 - 23·25, вика сіра 00· — 00, гречка 24·50—25·50 любинь 57·75·—58·75, конюшина червона 85· — 89, лен 56·00—57·00, сіно прас. 8·00 - 9·00, солома прас. 4·50 — 5.

Положення рільництва стає щораз гірше бо на збіжевім ринку ціна жита і пшениці паде. Подаж дуже велика, бо рільники годяться на всяку ціну, щоб лиш продати збіжжа, а купці і млини здержуються з закупном, бо чекають поки ціна ще низше не впаде.

Знижка цін збіжжа наступила також на закордонних ринках.

НАБІЛ. Маслосоюз платив 17. IX. за масло експортове солене пріма 4·10, за масло несолене бльокове 4·00 за кільог. за літру молока 0·25, за літру сметани 1·40, за копу яєць 8·30 зол.

На ринку набілу помітна криза. Ціна масла й дальше паде. Цю обставину пояснюють тяжким положенням консументів (споживачів), головно в тих краях, де велике безробіття і тому споживачі дуже обмежують свої видатки.

Ціни яєць сильніші.

ХУДОБА: За 1 кг. живої ваги вола плачено 1·00—1·20 зол.; бугая 1·15—1·25, корови 0·90—1·25, теляти 0.75—1·30

СВИНІ: Експортова різня Рукера на Знесінню коло Львова платить за товсті (солонинові) свині 1·60—1·80 зол. за кг. жив. ваги. За свині на бекон (мясні на забій і вивіз за кордон 70 до 100 кг ваги) по 1·65 — 1·75 зол.

ШКІРИ: За велику кінську шкіру платиться 25.50 зол, за малу 12·90 зол. за кг. худобячої шкіри легкої і тяжкої 1·95, зол теляча шкіра в різні 4·—зол. на селі 3 зол.

На ринку шкір почався вже сезон. Гарбарні щораз більше скуповують сирі шкіри. В останнім тижні ціни шкір пішли вгору на кільканайцять відсотків, головно волові й кінські шкіри. Телячі шкіри також дещо подорожіли. Фахівці кажуть, що ця підвижка цін сирих шкір спричинить також підвижку цін готової обуви.

КОНОПЛІ: (Ціна установлена львівською Торг.-промисл, Палатою дня 30.VI за за 100 кг. льоко вагон Львів). Прядиво: I сорт чесане 23—25 зол., II с. 17-20, сире I с. 16—18, II с. 13—15. конопляне лочча: I с. 14—16, II с. 8—13.

ЧИ ЗНАЛИ, ВИ ЩО..

Одяги для нурців, що шукають на дні моря перел та затоплених кораблів, винайшов у р. 1837 А. Лібе.

Фонограф, (по українськи булоб звукопис), прилад до ловлення й віддавання говорених, співаних і всяких інших голосів, винайшов Т. А. Едізон, американський учений у 1877 р.

Шпильки металеві в 1365 р. в Норинберзі (Нюрнберг) в Німеччині.

Компас (прилад до означування сторін світа) в 1165 в Китаю.

Почтові марки (значки на листи) впровадив в 1840 р. Ровленд Гіл, реформатор англійської почти, а придумав І. Чалмерз із Денді (Dundee) в Англії.

В Пенсильвенії (Америка) горіла одна копальня вугля 61 літ.

За добру розвязку поміщеної на 11 стор. загадки, одержить передплатник „Правди“ одну книжочку вид. Бібл. Укр. Кат. Орг.

З друкарні Щасного Беднарського в аренді „Графічного Промислу“ у Львові, Ринок 9. — Телеф. 76-14.
Відповідальний редактор Антін Лотоцький. Видає Інститут Неп. Зач. П. Д.